

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 100 Lei. — Șase luni 50 Lei. — Trei luni 25 Lei. — Pentru străinătate un an 180 Lei.

Ziarul apare Marțea și Vinerea

Correspondențele

să se adreseze Redacției «Telegrafului Român», Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrascate se refuză. — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prețul inserțiilor: un șir peti 2 lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit

Abonamentele și inserțiile

să se adreseze Administrației ziarului «Telegraful Român», Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Muncă pozitivă

Munca este lege a naturii, comună tuturor viețuitoarelor. Vedem truda furnicei de a-și strânge hrana pentru timpul iernii. Admirăm hărnicia de model a albinei, adunând sucii florilor spre a-l preface în hrană pentru sine și pentru om. E în adevăr uimitor cum o insectă ca albina contribuie cu munca ei la hrana omului, care e coroana făpturilor, și care prin rațiunea lui ar trebui să fie întru toate superior oricărei vietăți în ceea ce privește puterea de producție.

Dacă fiecare om și-ar da seamă de chemarea sa, nu s'ar rușina de neputința sa de muncă pozitivă, în raport cu munca depusă de o neînsemnată vietate, cum este albina.

Problema cea mai actuală, și și cea mai grea în zilele acestea, trebuie să fie problema muncii pozitive în toate ramurile vieții publice.

Viitorul va dovedi, că după viforita abea trecută numai acele neamuri și țări se vor întări și vor înainta în căile culturii, care — trecând peste preocupările de ordin individual — privesc problema muncii nu numai ca o chestie de existență, ci ca o problemă națională.

Fie-mi îngăduit a lua de exemplu pe germani — cari, deși învinși, și țara lor istovită, pun totuși pe gânduri pe vecinii lor, numai și numai prin organizațiile lor în muncă pe toate terenele.

Muncitorul german este conștiu de interesele generale ale patriei sale, ca și politicianii și militarii săi. Orce lege și poruncă de sus, se împlinesc de toți cetățenii fără împotrivire, căci este dată în interesul țării.

Așa se poate explica zelul muncitorilor de fabrici din Germania, cari au cerut înmulțirea orelor de lucru până la 12 ore pe zi, — cedând plata de pe 2 ore pe zi pentru scopuri umanitare și naționale.

Putem susținea același lucru despre muncitorii noștri? Sub muncitori nu înțeleg numai pe oamenii din fabrică și din minele țării, ci pe toți lucrătorii de sine stătători dela orașe și sate, și pe toți intelectualii de toate tagmele.

La noi, de jos până sus, se observă de obicei o schimbare oarecare în concepțiile despre viață și rostul social: pare că toți năzuiesc într'acolo, ca să muncească puțin și să câștige mult.

Astfel se explică lucrul că producția nu stă în raport cu consumația. Aceasta aduce după sine lipsa și scumpetea. Muncitorimea din ateliere și din fabricile pe

care le avem, nu e organizată de fruntașii noștri, e lăsată în voia întâmplării să se organizeze singură, ceea ce dă posibilitatea organizațiilor străine să influențeze asupra conștiinței muncitorilor români, aducându-i în organizațiile lor care uneori lucrează în detrimentul țării noastre.

Intelectualii noștri, avocați, medici, ingineri, ș. a. nu se apropie de tagma muncitorească să-i stea cu sfatul într'ajutor, ci mai mult în vreme de alegeri parlamentare se apropie de dânsa, având trebuință de voturile ei.

La noi să depun eforturi mai mult pentru hegemonia în politică, neglijându-se înghețarea organizațiilor, care îndrumate fiind pe căile cele bune, ar contribui în mare măsură la normalizarea vieții de stat și la fericirea cetățenilor.

Sprijinul reciproc ne lipsește. Și pentru ce? Pentru că lipsește legătura sufletească între plugar, meseriaș și intelectual.

Nu se depune muncă pozitivă, așa cum ar trebui, deoarece nu stă fiecare la locul și la meseria lui, ci mai toți caută ocupațiuni nouă, care să le asigure trai comod. De aceea nu putem în destul să condamnăm obiceiul de-a ridica la situații și a pune în funcții publice indivizi, cari n'au nici pregătirea, nici căderea de-a putea conduce oficiul încredințat lor din interese de partid.

Până când va dăinui acest sistem, până atunci nu putem aștepta îmbunătățirea stărilor vieții publice, cu deosebire în administrație.

Lipsa de organizare a vieții publice aduce după sine o sumedenie de nemulțumiri în straturile societății.

Este deci neapărat, să intrăm în ogașa bună, — și fiecare intelectual, funcționar, meseriaș, plugar să rămână la ocupațiunea și chemarea pentru care este pregătit, și va depune în cercul său de activitate o muncă pozitivă, ceea ce va aduce nu numai fericirea sa, ci va contribui și la întărirea temelilor noului stat român.

Pr. I. Crăciun

In atențiunea preoților

Se pune în vederea preoților noștri din arhidieceză, ca atunci când primesc ziarul «Ardealul» din Viena (redactat în Budapesta), sau alte asemenea gazete cu conținut împotriva integrității statului român, — să le predea posterilor de jandarmi, spre a fi înaintate ministerului de interne.

Consistorul arhidieceșan.

Pumnul nu e argument!

În timpul din urmă s'au întâmplat, iarăși, vre o câteva omoruri și atentate politice, cari te silesc să te gândești din nou la îndreptățirea argumentației acesteia sumare. E la modă!

După omorârea lui Erzberger, a lui Rathenau, avea să urmeze la rând, în Germania de astăzi, Maximilian Harden, cunoscutul publicist, unul din cei mai de seamă publiciști ai zilelor noastre.

Într'o seară frumoasă, cu lună, se plimba Harden, ca de obicei, în apropierea grădinii sale din Berlin. Deodată aude pași grăbiți, ușori pe la spate. Înainte de a se fi putut întoarce să vadă cine este, a căpătat o lovitură puternică în cap. Căzut în genunchi din cauza loviturii, care era dată cu un drug de fier, a simțit Harden cum îl năpădește sângele pe față. Cândul: ți-a sosit clipa ultimă! i-a luat toate puterile, dar în momentul următor a început să strige «Asasin, ticălosule!» Spera că cu țipetul lui să atragă atenția locuitorilor de prinprejur.

Într'aceea s'a așezat «cavalerul» din întunec cu amândouă picioarele pe brațul stâng al lui Harden, ca să-l țină strâns. Sângele îi curgea din greu, pe față și pe haine. Cu cealaltă mână abea a putut să se apere, — în schimb striga Harden din răsuperi. Atentatorul, când a prevăzut că strigătele au să aducă ajutoare — a preferat să-și vadă de drum. Cu mare greu s'a târât Harden până în grădina sa. Acolo a fost găsit de ai casei și de vecinii, cari au alergat într'ajutor. Cu biciclete s'au luat alții după atentator, anunțând totodată poliția. Între viață și moarte s'a sbătut publicistul câteva zile, — acum a trecut primejdia.

Înainte de toate o întrebare: la argumentele scrisului unui publicist se poate aduce drept contra-argument un drug de fier sau brațele de atlet ale unui măcelar? Dacă tu, scriitor de talent, scriitor plin de responsabilitate, îți așterni pe hârtie convingerile, dacă pentru convingerile acestea ai înfruntat disgrația multor cercuri sus puse, — crede cineva cu mintea sănătoasă, că adevărurile spuse pot fi nimicite dacă mă pânădește hojește și mă gătuie sau mă toacă în moalele capului?

Pumnul — argument? Dar dacă ar fi așa atunci fizicul Shelley, autorul lui «Prometeu», ar fi putut fi omorât ca o muscă de cutare meșter în trântă, ca țipetul de durere omenescă al lui Shelley să nu mai poată fi auzit!

Un adevăr nu poate fi sugrumat — mult disprețuite atentator, să fii din Berlin, din Moscova, din București, din Budapesta! — un adevăr își taie cărarea, ori vrei tu, ori nu vrei, — iar oamenii, cari au rostit adevărurile sânt preoții unor vremuri mai bune. Vai și amar de neamul, care nu înțelege că argumentelor logice are să li se răspundă cu argumente logice întovărășite de bătăile inimii omenescii! Neamul acela este sortit pierzării, dacă nu își revine.

...Am fost zilele trecute într'o bibliotecă. Între altele am găsit acolo și volumele rămase din biblioteca militară austro-ungară a unui oraș de al nostru. Sute și sute de volume militare germane. Zeci și zeci de lucrări de strategie, de balistică, ... Socotit din fir în păr, fiecare centimetru, cum să ajungi să nimerești la mir pe «dușman». Firește nu lipsea nici Bernhardi, nici alți scriitori, cari apoteozează

puterea armelor, adecă pumnul cu mânușa de fier și cu sârme ghimpate.

Vai, cum s'au mai înșelat mult stimaii mei domni Bernhardi! Incezuții în puterea pumnului! Cum suferă acum neamul lor propriu din pricina acestei încrederi oarbe în argumentația unui pumn!

Să fi venit cineva, — și au încercat scriitorii și cugetătorii, dar n'au fost ascultați, — să fi venit să-i conjure, înainte de război: «fraților! chiagul nu poate fi o mână strânsă a amenințării! Chiagul este bătaia iubitoare a unei inimii!» Ar fi fost huiduit și batjocorit, ca inimoasa Berta de Suttner!..

Ce s'a ales de întreagă puzderia de cărți militare, cari te sfătuiesc cum să nimicești cât mai rău munca și viața altuia? Iată, mucezește într-o bibliotecă de ale noastre!

Vreți să scoateți earăși cărțile astea la iveală? Pe ele vreți să-mi clădiți, iarăș o casă de cărți de joc? După dansul macabru al morții din anii trecuți?

Ați fi asasinul, care se târește după Harden să-l omoare. Drugul de fier, întocmai ca țeava de tun n'au nici o elocință. *Argumentele* le cântăriți, — și unul și altul! Plecați-vă urechea, lăsați-vă cuprinși de mila socială, pe care o pretinde Wells, — duceți fapte în îndeplinire, cari să fie dictate și de inimă și de rațiune, — altfel, altfel, strigătul lui Harden: «asasin, trădătorule!» vă urmărește, ori cari ați fi, ca umbra lui Banquo și nu vă poate da liniște, nici vouă, nici alor voștri.

Horia Petra-Petrescu

Dela Asociațiune

În 14 și 15 l. c. la ședințele reglementare ale secțiilor științifice literare ale Asociațiunii, pe lângă membrii sibieni, numai trei membri au luat parte, din afară de Sibiu, dnii V. Braniște, T. Brediceanu și prof. I. Ordeanu, — ceace nu este tocmai de mirat în scumpetea enormă de comunicație, — ear de altă parte fiind și sezonul de recreație pentru munca obositoare de peste an aproape a tuturor membrilor.

Președintele Asociațiunii, dl A. Barseanu, arată în cuvântul de deschidere greutățile între cari s'au înființat secțiile cu 22 ani înainte de aceasta, marchează situația fericită de astăzi, când putem lucra fără nici o stânjenire din afară. Câmpul de luptă al secțiilor s'a lărgit, datori sântem cu toții să ne facem datoria.

Durere, a spus dsa, Asociațiunea nu dispune de mijloacele trebuitoare, ca să îndeplinească toate trebuințele marelui public. Se cer din toate părțile cărți pentru bibliotecile populare, toate însă gratuit. Tipărim foaia Asociațiunii, care are prea puțini abonați; ca să mai tipărim și alte cărți, ne lipsesc mijloacele.

Tot ce facem, este o jertfă din partea Asociațiunii.

Secretarul literar, dl I. Georgescu, citește raportul general asupra activității membrilor din secțiuni, asupra publicațiilor literare tipărite în decursul anului, face apoi unele propuneri, cari se discută în ședința următoare, ținută a doua zi.

Din ședința aceasta se trimit două telegrame omagiale, una M. S. Regelui, ca președinte de onoare al Asociațiunii, a doua principelui moștenitor.

Ședința II.

Se citesc rapoartele singuraticelor secții cu diferite propuneri și comunicări.

Desbaterile au fost interesante și serioase. Din acestea amintim că la propunerea secției școlare s'a hotărât ca «Biblioteca tinerimii» să se încredințeze unui comitet de redacție, din mai multe puteri probate.

Se ivise mai dinainte părerea că Societatea de teatru să fie rugată a-și transpune fondurile la Asociațiune, sub anumite condiții. Dar în urma deslușirilor date de cei trei membri de față ai societății, chestiunea a rămas să fie rezolvată în adunarea generală a societății numite.

Pentru ad. gen., ce se va ținea în Timișoara, se vor invita să țină conferențe dnii: Dr. Gh. Preda, Vasile Pârvan și Al. Lupeanu.

Se atrage atenția secției istorice asupra premiului Scotus Viator, la care n'a intrat până acum nici o lucrare, și asupra împrejurării că în Septembrie a. c. se împlinesc 50 ani dela moartea lui Avram Iancu, iar în 1924, 100 dela nașterea lui.

Cu aceste prilejuri Asociațiunea va publica numere speciale din rev. Transilvania și Bibl. populară, la care secția este invitată să colaboreze.

Toți membrii s'au angajat la propagandă întinsă pentru interesele Asociațiunii prin conferențe și ziare.

Indemnăm și noi pe marele public, cărțurari și țărani, cari doresc luminarea neamului, să dea Asociațiunii ajutorul trebuincios, făcându-se membri și cumpărând bilete dela loteria aranjată de ea. —

Raport special dela secția economică urmează mai jos.

Secția economică, care are în Sibiu 9 membri activi și 5 corespondenți, a ținut în cursul anului 3 ședințe, la care au participat aproape toți membri sibieni, ear la cea din urmă și dl Ordeanu (Geoagiu) și dl P. Drăghici.

În ședințele acestea s'a hotărât mai întâi, ca membrii să cerceteze și să țină conferențe în comunele din jurul Sibiului, în care să dea poporului sfaturi și povețe practice pentru toate trebuințele.

Conferințele acestea cu bune rezultate s'au ținut din partea membrilor: D. Comșa în Șuramare, Avrig, Viștea de jos; R. Simu în Ohaba, Șura mică, Bradu, Beșimbac; N. Petra Petrescu în Ruși, Alămor, Scorei, și Viștea de jos, Dr. N. Vecerdea în Armeni.

Secția a rugat Comitetul central să întrevină la guvern ca pentru conferențieri să se facă înlesniri pe căile ferate.

În ședința a doua dl Simu făcù un raport amănunțit asupra chestiei cooperativelor la noi. Arată pașii întreprinși de Asociațiune din primăvara anului 1911, când dl Vasile Stroescu a pus la dispoziția Asociațiunii în scopul propagandei pentru înființarea băncilor sătești, suma de 50.000 Coroane.

Cu ajutorul acestui dar generos s'au angajat pe rând în scop de propagandă dd: V. C. Osvada, Ghiță Pop și N. Iancu.

Dl Iancu fost inspector al Centralei Cooperativelor din Bucovina, cu sediul Cernăuți, a început deja în lunile prime o activitate sistematică în comitatele dela periferie: Maramurăș, Sătmar, Bihor, Arad, Timiș, Caraș-Severin, și Torontal.

Până la jumătatea anului 1914 a înființat 18 bănci populare, a inactivat 7 și mai avea 16 pe cale de a înființa, adecă cu totul 44. În alte vreo 60 comune era pregătit terenul pentru înființare.

Afară de acestea a mai ținut corespondențe cu fruntașii din vreo 200 comune în scopul înființării de cooperative, a ținut adunări și conferențe în care a arătat masei poporului și intelectualilor însemnătatea și puterea cooperativelor sătești etc.

Dar pe când se pornise o lucrare atât de promițătoare din sinul Asociațiunii, a izbucnit războiul și astfel s'au zădărnicit multe planuri, ce erau în pragul realizării lor.

Conferențiarul a ținut și un curs cooperativ în Sibiu, dar ne mai putându-se continua propaganda pentru Asociațiune, a trecut la Federația băncilor sătești din Sibiu, «Infrățirea», unde a inițiat o acțiune pentru alimentarea cu hrana de toate zilele a populației din sate și orașe.

După război Asociațiunea s'a pus în legătură cu Centrala Cooperativelor din București, care a promis tot concursul fără însă să-și împlinească angajamentele luate de a trimite controlori-inspectorii, cari să vină în ajutorul propagandei cooperative pentru Asociațiune.

Asociațiunea neavând mijloace pentru angajarea unui conferențiar cooperativ, s'a adresat atunci Băncii Agrare din Cluj, care creiase în cadrele organizației sale și o secție pentru propaganda cooperativei, căutând să pună la cale cu ajutorul acesteia aceea ce nu i-a succes cu organele Centralei Coop. din București.

Dar într'aceea, în Aug. 1922 se luaseră măsuri ca înființarea de cooperative, să aibă drept a o face numai Casa Centrală a Cooperăției din București.

De aici nouă pedeci pentru cooperative. Raportul arată mai departe, cu date statistice, ce s'a ajuns pe terenul cooperativelor în vechiul regat și în Basarabia, și termină:

Se impune neapărat concluzia ca în Ardeal Bănat, Crișana și Maramurăș, chestia cooperativă,

încât ne privește pe noi românii, este rămasă înapoi, și că ea trebuie sprijinită și de aici înainte și din partea Asociațiunii, angajându-se cel puțin un conferențiar și contribuind la propagandă și membrii secțiunii economice.

Din numeroasele probleme, prevăzute în Regulamentul general al Secțiunilor, secția economică se va ocupa în viitorul apropiat cu următoarele:

1. Propaganda cooperativă.

2. Aranjarea de expoziții. În anul acesta va aranja una de poame în Orăștie în luna Octombrie, cu concursul Despărțământului de acolo. Pentru pregătirea și conducerea ei se încredințează dl I. Ordeanu și Florian Goneas, ambii profesori din Geoagiu.

3. Propaganda pentru desfacerea biletelor de loterie.

4. Prelegerile la sate în cari, pe lângă ce se va face cunoscută Asociațiunea și problemele îmbrățișate de ea: Casa de cetire agenturi, biblioteci și a., se va stărui mai întins, la sătenii noștri, asupra însemnătății meseriilor, comerțului și asupra îmbunătățirii tuturor ramilor de agricultură.

5. Se va stărui pentru organizarea de cursuri de industrie agricolă, precum sânt: împletirea diferitelor articole de rachită, paie, papură ș. a. apoi pentru confecționarea din lemn a diferitelor obiecte, părți de car, furci, greble, coșnițe de stupi ș. a., lucruri de mare trebuință pentru gospodăriile țărănilor noștri.

Dl prof. Ordeanu a promis că va scrie pentru Asociațiune articole în Plugarul Luminat, și că va conlucra la Biblioteca populară a Asociațiunii.

În fine secția s'a organizat alegând pres. de onoare pe dl P. Cosma, iar de activ pe dl I. A. de Preda.

Este de notat că în ședința ultimă dl senator Petru Drăghici, membru activ al Secției de științe sociale, a contribuit și d-sa cu lumina bogatelor sale experiențe la discuțiile și hotărârile secției.

Rap.

Comunicate

Ministerul Instrucțiunii din București — publică în Monitorul oficial din 21/VII. 1922 Nr. 86 pag. 4301 — decisiunea Nr. 64034 în senzul căreia:

«Candidații de profesori, cari au urmat cursurile de vară în anii 1919 și 1920 și n'au trecut încă toate probele examenului de capacitate, sânt admiși a se mai prezenta la acest examen în cursul anului școlar 1922/23 până cel mai târziu la 30 Iunie 1923.

«Candidați cari nu se vor prezenta sau nu vor reuși la esamene în acest interval, pierd definitiv dreptul de a dobândi diploma de capacitate pentru învățământul secundar și rămân cu situațiile cari le aveau înainte de a se înscrie la cursurile de vară, fără a putea să invoace nici un drept decurgând din frecventarea acestor cursuri».

Se aduce aceasta la cunoștința preoților cari au făcut cursuri de vară și a candidaților de catiheți spre orientare.

On. preoțime este poftită a aduce la cunoștința credincioșilor noștri, că fabrica de mașini Schieb din Sibiu, — în urma scumpirii materialelor brute, — a urcat prețurile *clopotelor*.

Comenzile primite dela 10 Iulie a. c. le va esecuta cu următoarele prețuri:

Clopote de greutate până la 100 Kg. per Kg. cu Lei 105.

Clopote de greutate peste 100 Kg. per Kg. cu Lei 103.

Armaturile, ca coroană și limba de fier per Kg. cu Lei 28.

Inscripția pentru fiecare literă sau număr Lei 2.

Prețurile de mai sus se înțeleg liber și fără obligo, fără ambalaj (pachetat) loco fabrică Sibiu, plătitibil jumătate la comandă, iar restul înainte de expediere în fabrică.

Consistorul arhidiecezan.

Nr. 5329 Școl.

CONCURS

Pentru întregirea catedrelor de profesori de religie, în regulă sistemizate, dar în prezent vacante, prin aceasta publicăm concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Astfel de catedre vacante avem la următoarele institute de învățământ cu caracter de stat:

1. La liceul de băieți «Radu Negru» din Făgăraș.
2. La liceul real «Decebal» din Deva.
3. La liceul sup. de fete din Sibiu.
4. La școala normală de băieți din Deva.
5. La școala medie și la școala comercială sup. din Sibiu.
6. La școala primară de stat din Sibiu.
7. La școala sup. de fete și la școala normală pentru pregătirea conducătoarelor de grădini din Brașov.
8. La școlile primare de stat și confesionale ev. luth. din Brașov.
9. La școala medie de fete din Sighișoara.
10. La școala medie de băieți și fete din Sebeșul săsesc.
11. La școala medie și primară de stat din Orăștie.
12. La școala medie și primară de stat din Hunedoara.

Petițiile de concurs cu documentele privitoare la etatea, la calificarea și la serviciul de până acum a candidaților, să fie înaintate Consistorului arhidiecezan până la termenul deschis. Retribuția profesorilor de religie, suplenți ori titulari, este normată prin deciziunea ministerială Nr. 68193/921, publicată în «Buletinul oficial» Nr. 2 din 15 August 1921.

Sibiu, din ședința Consistorului arhidiecezan, ca senat școlar, ținută la 30 Iunie (13 Iulie) 1922.

Consistorul arhidiecezan.

Dela sate

— Inaugurarea casei culturale în Râșnov. — Organizarea unui nou despărțământ al Asociațiunii, al Râșnovului —

Prea au fost înălțătoare serbările culturale din 2 Iulie 1922, din comuna Râșnov, prea multe lucruri și porniri frumoase am văzut în această frunză comună, cea dintâi din Țara Bârsei, decât ca să nu le dau ca exemplu de urmat și altora.

Promisiunea făcută în Nr. 44 al Telegrafului Român, că în curând se va inaugura Casa culturală, s'a împlinit; căci ea, de fapt s'a inaugurat în cadrul unor frumcase serbări în Dumineca a 4-a după Rosalii, zi bogată în bune porniri, căci tot atunci s'au inaugurat și un nou despărțământ al Asociațiunii.

Casa culturală se află în curtea bisericii și e compusă din 3 camere; ea e proprietatea bisericii, fiind casă parohială. Având ambii preoți casele lor proprii, casa a fost dată până anul acesta în chirie. Simțindu-se lipsa unei case, unde să se adune poporul cu preoții și învățătorii în Dumineci și sărbători, ear earna în fiecare seară, ca să citească cărți bune și folosite, să asculte prelegeri instructive, să se sfătuească asupra celor de făcut pentru înaintarea credincioșilor noștri, comitetul parohial a luat laudabila hotărâre, să nu mai dea casele în chirie, ci să le prefacă în casa luminii și a binelui, în «Casă culturală». Această casă să adăpostească sub aripile ei într'o unire frățească toate instituțiile bune din comună, chemând pe toți la sinul său. În ea se va adăposti vechea «Societate de lectură» cu un trecut de peste 20 de ani, înființată de fostul paroh al Râșnovului, azi protopop, Teculescu, și condusă cu multă dragoste

de foștii și actualii preoți și de corpul învățatoretic sub conducerea harnicului director de școală Romul Cristolovean. Această societate de lectură își va așeza biblioteca în casa culturală, alături de biblioteca casei culturale și a agenturii Râșnov a Asociațiunii.

Intr'o altă cameră va fi adăpostită societatea de lectură a studenților din Râșnov, cu biblioteca lor, căci ei sânt peste 80 la număr și lucrează cu spor în societatea lor. Va fi bine să se simtă ca acasă, în casa culturală, toate societățile, cum e Reuniunea femeilor, a pompierilor, cooperativa «Bucegiul», precum și banca populară ce se va înființa; asemenea să grăbească sub aripile ei tinera înjghebare a «cercetașilor» condusă cu multă inimă de inițiatorul ei, păr. I. Truța, tot asemenea corul elevilor și al adulților (cel mixt) sub conducerea neobositului învățător Bratu Tipeiu.

Casa culturală e casa în care s'a născut mitropolitul Ioan Mețianu, care a muncit în comună cu multă hărnicie și iscusință ca notar 3 ani (1850—1853), ear ca preot 5 ani (1853—1858), deși veche — poate fi aproape sau peste 100 de ani — totuș e în stare foarte bună: a fost renovată, zugrăvită și împodobită cu multe icoane frumoase religioase.

Inaugurarea casei culturale s'a făcut după terminarea sfintei liturghii, de preoții locali Ioan Nan și Ioan Truța și de păr. Aurel Nistor din Arpătac, delegatul Asociațiunii pentru înființarea noului despărțământ. Sf. liturghie a fost ținută tot de preoții sus numiți, ear răspunsurile le-a dat cu mult farmec și colorit religios corul bisericesc condus de Inv. Bratu Tipeiu. După terminarea liturghiei tot poporul în frunte cu praporii a ieșit în procesiune în curtea bisericii înaintea casei culturale, unde s'a slujit sfântirea apei și s'a sfințit și inaugurat casa culturală. După terminarea serviciului a vorbit poporul numărös păr. Nistor despre însemnătatea casei culturale, rolul ei luminător și educator, despre datorințele credincioșilor de a o sprijini cu toate puterile lor și de a servi ca frumoasă pildă de urmat tuturor celorlalte sate, cari privesc la comuna Râșnov, ca la Săliștea Țării Bârsei. După terminarea serbării mai mulți studenți în frunte cu octavanul I. Ducariu au făcut colportajiu cu cărți bune pentru popor cu «Mitropolitul Șaguna» de Lupaș, «Constantin Brâncoveanu» de diacon Dr. Popescu, «G. Lazăr» de Iorga, «Petre Dascălul», «Aliuță» de N. Gane și altele, aduse pentru propagandă culturală și religioasă de păr. Nistor, care a distribuit însuși ultimul număr din Lumina Satelor, îndemnând poporul a o abona fiecare, fiind gazeta adevărată a sătenilor.

După masă la ora 2 s'a ținut în sala hotelului adunarea de constituire a noului despărțământ al Asociațiunii «Râșnov», format din agenturile comunelor Râșnov, Cristian, Ghimbav, Vulcan și Codlea. Sala spațioasă era tixită de lume, venită pentru hrana sufletească și pentru delectare artistică. Adunarea a avut succes strălucit din toate punctele de vedere. A făcut impresie nespuse de favorabilă împrejurarea, că în fruntea serbărilor culturale din întreaga zi stăteau preoții și că au luat parte la adunare mai mulți preoți din comunele îndepărtate, ca preoții Pizo și Mețian din Zărnești, păr. G. Babeș, dir. despărțământului Bran al Asociațiunii, păr. M. Micu, Poiana-mărului, păr. I. Micu, ales în Bod.

Altă împrejurare înălțătoare a fost conlucrarea la serbare cu frații din regat. Sâmbătă seara sosise pentru vilegiatură de 2 luni o colonie de 56 elevi dela liceul Mihai Viteazul din București, sub conducerea mai multor profesori. Deși obosiți de drum, au primit cu mare însuflețire invitarea la serbările culturale, au luat parte cu toți elevii la sf. liturghie, la inaugurarea casei culturale, la adunarea Asociațiunii unde cu dragă inimă și-au oferit concursul prin cântări și recitări. Aflând despre rolul însemnat al Asociațiunii avut la poporul dela sate, și despre problemele mari ce le are de îndeplinit, s'au grăbit a se înscrie un profesor și un comerciant din regat ca membri pe viață, profesorii dela colonia liceului Mihai Viteazul au donat suma de 100 lei, iar un elev s'a înscris ca membru activ.

Alt moment de relevat: conlucrarea militarilor cu civilii pe teren cultural. Subofițerii dela școala de tragere a artileriei din loc, cari fac serviciul cu termen redus, sânt compuși în mare parte din oameni culți: corul lor a cântat mai multe bucăți frumoase, unii au recitat poezii, au jucat o comedie «Recomandația», au

cântat cu violoncelo în așa fel, încât îți uitai, că te afli într'o sală a unui sat, credeai că te afli înaintea scenei unui mare teatru. Au trebuit să repeteze multe bucăți, atât de mult au plăcut tuturor.

Adunarea a fost deschisă de păr. Nan care arată pe scurt rostul ei salutând în numele Râșnovenilor pe delegatul comitetului central. După constituirea biroului adunării, păr. Nistor arată pe larg ce-a făcut până acuma Asociațiunea și ce are de făcut de aci înainte, propagandă culturală și economică, răspândirea și popularizarea scrierilor bune și frumoase, a obiceiurilor, portului și jocurilor naționale, adunarea în muzee a mărturiilor istorice, înființarea caselor de cetire și bibliotecilor populare, inițierea și organizarea conferințelor, șezătorilor, prelegerilor, expozițiilor etc. La invitarea de a sprijini această instituție a poporului se înscriu îndată 2 membri pe viață și 52 activi, rămânând să se continue înscrierea de către noul comitet al despărțământului, ales cu acea ocaziune având ca președinte pe păr. Ioan Nan, ca se, cretar pe învățătorul Ioan Nan.

Programul adunării a avut și puncte de distracție: cântări de corul soldaților și al elevilor de școală, sub conducerea Inv. Tipeiu, recitări de elevi de școală, elevi de ai liceului Mihai Viteazul și de a soldaților, o comedie jucată de soldați, și o piesă jucată de copii de școală.

Dea bunul Dumnezeu, ca frumosul început să fie continuat cu stăruință spre binele și luminarea credincioșilor noștri! *Cronicar*

Școala Normală „Andrei Șaguna” Sibiu

Inștiințare pentru anul școlar 1922/23

Anul școlar 1922/23 la Școala Normală «Andrei Șaguna» se începe la 15 Septembrie st. n. Elevi *noui* se primesc:

1. În clasa I, băieți cari au terminat cel puțin cu succes bun clasa IV primară, au certificat de bună purtare și nu au trecut de 14 ani. Pentru clasa I sânt vacante 15 burse à 2000 lei și 15 semiburse à 1000 lei.

2. În clasa II se primesc ca solvenți, băieți cari au terminat cel puțin cu succes bun clasa I. la altă școală normală, la un liceu ori la o școală civilă, ori cari au terminat cu succes bun 6 clase primare și n'au trecut de 16 ani.

3. În clasa III-a se primesc tot ca solvenți băieți cari au terminat cel puțin cu succes bun clasa II-a la o altă școală normală, la un liceu ori la o școală civilă și au vârsta corespunzătoare.

4. În clasa a IV—VIII-a se primesc elevi și eleve, cari au terminat cu succes cel puțin bun clasele corespunzătoare la o școală normală cu 8 clase.

Toți elevii sânt interni. Taxa internatului cu didactul este 3200 lei anual.

Într'o clasă pot fi primiți 40 elevi și anume: 15 cu bursă întreagă, 15 cu bursă de jumătate, și 10 solvenți.

Primiriile se fac pe baza unui examen de concurs. Inștiințările să se aderezeze până la 1 Septembrie n. Direcțiunii Școlii Normale «Andrei Șaguna», Sibiu (Piața Lemnelor, Fosta Casarmă a Grănicerilor) cu următoarele documente: a) act de naștere dela oficiul stării civile; b) extras din matricula botezaților; c) certificat școlar; d) certificat de vaccină. Aspiranții la burse vor mai înainta: a) certificat despre situație familială și averea părinților, și b) o declarație iscălită și de părinți (ori tutori) în fața primarului comunal, în care se obligă a servi ca învățători cel puțin atâția ani câți vor beneficia de bursă, în caz contrar vor restitui bisericii cheltuielile făcute cu dânsii în cursul studiului. Primarul va confirma indentitatea iscăliturilor.

Examenele de concurs se vor ținea din 8—10 Sept., examenele de corigență și particulare din 10—15 Sept. n. ear înmatriculările din 11—14 Sept. n.

Cei admiși sânt obligați să aducă: 4 cămăși 4 părechi ismene, 3 cămăși de noapte, 4 părechi ciorapi, 6 părechi obiele, haine de pat (saltea, cearșafuri pentru schimb, țol ori plapomă, pernă și o cuvertură de pat), 3 ștergare, 3 servete, păhar, cuțit, furculiță, lingură, o cească, 3 farfurii, peptene, săpun, perie de dinți, perie de haine și de ghetă, ață, ace, briceag, hainele și încălțăminte necesară și o violină.

Spre icoanele trecutului

Un număr considerabil de intelectuali din Iași, frunțași ai vieții politice, culturale și științifice, au făcut în 17 I. c. un pelerinaj la mormântul dela Putna al voevodului Ștefan cel Mare.

Cu acest prilej s'a cinstit cu toată solemnitatea memoria marelui binefăcător al Moldovei.

În curând vor pleca spre Putna și reprezentanții revizatei eparhii a Vadului și Clujului, însoțiți de numeroși ardeleni.

În criza sufletească actuală avem neapărată trebuință de asemenea manifestații. Amintirea celui înmormântat la mănăstirea dela Putna, a voevodului glorios și bogat în virtuți, este în orice vreme un mijloc puternic pentru refacerea sufletească a oamenilor înrăuțiți de patimele zilelor.

De aceea, cu smerenie să ne îndreptăm, din toate părțile țării, spre icoanele sfinte ale trecutului, ca să dobândim nădejdi mai bune pentru zilele ce ne așteaptă.

O carte bună

Se scrie foarte mult dela un timp încoace. Bine a spus cine a spus: «Nu poți citi într'un an ceea ce se scrie într'o zi». Și lucru ciudat lumea cumpără mereu, măcar că cele mai multe cărți după război sânt slab plămădite. Dar iată o carte pe care o socotesc bună.

E scrisă de mult, dar o cunosc puțini! Se numește: «Secretul Succesului» și e o traducere din limba spaniolă. Cartea e scrisă mai mult pentru tinerii dela 15—20 ani — adică pentru vârsta care ne hotărăște cărările vieții; dar în ea se găsesc sfaturi din care trage folos și omul cel mai în vârstă. E împărțită în patru părți, și fiecare parte în părțile mai mici, așa că nu cere prea multă oboseală. Iată de pildă câteva titluri: Succesul și fericirea, Planul de luptă, Timpul e aur, Lectura, Viermele neadormit, Noblețea adevărată, Munca, Statornicia... Se sfârșește cu «Sfaturile unui părinte către fiul său». — Așa cum este scrisă, această carte poate sta alături cu cele mai bune din câte s'au scris până azi. Cine dorește să citească cu folos, iar nu să frunzărească, s'o ceară dela Librăria Arhidiecezană din Sibiu: «Secretul Succesului de R. Ruiz Amado» traducere de Dr. Vasile Stan.

(D. P.)

Șt. V. Perodian

Știrile zilei

Știre personală. I. P. S. Sa arhiepiscopul și mitropolitul nostru *Nicolae* a plecat în 24 Iulie n. la mănăstirea Cozia, în apropierea băilor Călimănești, unde va sta 2—3 săptămâni.

Ce fac alții. Zece miliarde și jumătate lire s'au cheltuit în Italia pentru refacerea provinciilor devastate în vremea războiului. Nici un stat n'a lucrat atât de repede la repararea daunelor sale, ca Italia. Statul a reconstruit în două provincii, în Udine și Treviso, douăzeci de edificii publice și 33 mii case; a reconstruit toate căile ferate, drumurile podurile ș. a. Lucrările se urmează cu mare stăruință. Peste câțiva ani, provinciile italiene nu vor mai avea nici o urmă de pustiriile războiului. Ceea ce se poate în Italia, de ce nu s'ar putea și în alte locuri?!

În Dumbrava Sibiului au venit și în vara aceasta numeroși cercetași din capitală și din provincie. Cercetașii, bine echipați vor petrece în părțile ardeleni câteva săptămâni.

Adunare în Zam. Primim: Prin aceasta încunoștinăm, că Asociațiunea pt. lit. rom. și cult. pop. rom., despărțământul Iliia, va ținea adunarea generală în Zam, la 2 August 1922 (sft. Iliie) ora 1. p. m. în localul școlii de stat. Ordinea de zi: Deschiderea ședinței; Reconstruirea comitetului cercual; Raportul casierului și ev. propuneri. — Domnii sânt rugați, ca până la data adunării să înființeze agentura Asociațiunii în comună și a îngrijii, ca din fiecare comună cu agentura să participe cel puțin doi reprezentanți. Cu această ocaziune se vor ținea două conferințe. Președintele Despărț. Iliia: Prot. *Const. Moldovan*.

Insemnătatea cărții bune. Astăzi nu ne mai putem închipui nici școală, nici biserică și nici un cătun, cât de părăsit măcar, fără de bibliotecă. Biblioteca este chemată să aducă binefacerile culturii și ale înțelepciunii omenești în cele mai îndepărtate unghere și în cele mai dosite colțuri. Conștiința de acest mare adevăr, Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român, cu reședința în Sibiu, a întemeiat până acum peste 2000 biblioteci populare în aproape tot atâtea comune și e gata să întemeieze și altele în toate comunele din raza ei de acțiune, precum ar dori să sporească neîncetat aceste biblioteci ale sale cu cărți din ce în ce mai bune și mai alese. Nu e tot atâta, ce carte se trimite și cum se trimite în satele și orașele noastre. Dacă despre oameni se zice: «Spune mi cu cine te însoțești și-ți voi spune cine ești», tot asemenea trebuie să se zică: «Spune-mi, ce citești și-ți voi spune cine ești.» Cartea e factor de cultură în viața oamenilor singuratici și în a popoarelor. De aceea e de însemnătate atât de mare să ajungă cărți bune în mâna popoarelor. Vrând să tipărească și răspândească asemenea cărți, Asociațiunea a organizat o mare loterie, între altele, și cu scopul de a pune în mâna poporului cărți bune și ieftine chiar gratuit. Tot omul de bine e dator să sprijinească această mare întreprindere a Asociațiunii, cumpărând cât mai multe bilete dela loteria ei.

Num'ri în locuri vacante. Ministerul de interne a comunicat subprefecturilor de județe următoarele: În caz când împlinirea unei vacanțe se impune din cauza nevoilor serviciului, locul va fi ocupat prin înaintarea funcționarilor merituosi aflați în serviciu, neadmițându-se în nici un caz numiri directe de persoane din afară de serviciu.

Admiterea în liceele militare. Dela consiliul orașului Sibiu ni se trimite următoarele: Toți tinerii cari doresc admiterea lor într'un liceu militar, pot lua cunoștință de *ordonanța ministerială* corespunzătoare (Nr 473) la secția militară a subsemnatului consiliu orășnesc, cu observarea ca petițiile care nu sânt întocmite exact, se resping. Consiliul orășnesc al Sibiului.

Revista dela Oradea Mare, Cele trei Crișuri, a apărut, în numărul 10—11, cu variet și interesant cuprins.

Clubul român din Iliia. Primim: În temeiul § 30 din statute, convoc adunarea gen. ordinară a Clubului român din Iliia pentru ziua de 3 August n. 1922 ora 11 a. m. în localul casei culturale (școala confesională). Ordinea de zi: Deschiderea ședinței; Raportul casierului precum și cenzurarea socotelilor pe a. 1921; Stabilirea bugetului; Propuneri, asupra cărora se poate delibera numai atunci, dacă se vor înainta în scris cu 3 zile înainte de adunare. Președintele club. român: Prot. *Const. Moldovan*.

Mai puțin superficial nu s'ar putea? Un mare ziar din București raportează despre împroprietărirea dela Hamba, lângă Sibiu: «După terminarea serviciului religios... *Protopopul sas* din comuna Hamba (ar fi să fie Hamba) a vorbit de asemenea, spunând că ar fi din partea sa un act de nesinceritate, dacă n'ar mărturisii toată părerea de rău că biserică *catolică săsească* (!) a fost despărțită de un bun al său... *Protopop sas*, în biserică săsească unită cu Roma, nu există încă.

Răsunare? S'a găsit în coloanele Foii *Poporului* (!) din Sibiu, în nr. din 23 I. c., un nemulțumit care atribuie pur și simplu *răsunării* Consistorului arhidiecezan și profesorilor seminariiali faptul că o parte din elevii lor au fost îndrumați la examen de corigență... Ieșiri de categoria aceasta, din partea celor interesați în cauză, nu sânt surprinzătoare, — dar publicarea lor, și încă în foaie menită pentru țărânie, este ceva mai mult decât surprinzător, și nu ridică nici decum nivelul de redactare a foii. Profesorii, și orice consistorii, vor fi știind de sigur mai bine, decât dl tipograf-redactor dela Foaia Poporului, ce fel de măsuri sânt a se aplica față de școlarii de sub îngrijirea lor. Tot omul cu ale sale.

Caz ciudat. Medicii din Newyork au constatat pe corpul unei fete de 20 ani, Maria Reilly, o manifestație sângeroasă în formă de cruce. De câteori se ivește semnul, este întovărășit de dureri. Lumea o cercetează și crede că este ceva supranatural.

Prima casă uriașă europeană se clădește la Frankfurt pe Main. Înaltă de 60 metri va avea 15 etaje și două ascensoare. În Newyork se găsesc clădiri de 265 metri cu 51 etaje.

Fapte nedemne. Primim următoarele: În urma războiului au rămas multe biserici în sărăcie, stricate, lipsite de ornate și cărți rituale, ear poporul adeseori se uită nepăsător și dă din umăr. Sânt însă și biserici, care în decursul războiului au făcut averi, au cumpărat pământuri. Una dintre acestea e biserică gr.-cat. din comuna Țichindeal, jud. Sibiu, care în anul 1913 cu o îndrăzneală neobișnuită — ca să nu-î zicem altfel — a preotului Toma Opreanu, întreprinde o colecție de ofrande la noi și în vechiul regat în numele bisericii noastre dreptcredincioase ort. rom., pentru «zidirea bisericii dreptcredincioase române». Când colecta era în curs, am aflat și noi, că greco-cat. strâng bani în numele nostru, atunci preotul Ioan Tatu face intervenție la mitropolitul primat din București, care interzice colecta în vechiul regat; dar ea se continuă în Ardeal. Se intervine la parchet, dar papistașii din Sibiu domolesc totul; vine anul 1914 și izbucnirea războiului, toate se uită, ear ei rămân cu banii, noi nedreptățiți. Din banii adunați dela credincioșii noștri cumpără pământuri care le aduc venit anual de câteva mii; au mai subscris împrumut de război austro-ungar, dar totuși le-a mai rămas o sumă frumoasă. Spre mirarea noastră acum întreprind o nouă colecție în numele bisericii lor, (în numele bisericii noastre colectaseră odată), deși biserică gr.-cat. de aici e zidire nouă care nu are trebuință de reparație ori altceva.

Credinciosul.

Nr. 305/922

(135) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de clasa a treia *Boholt*, în protopresbiteratul *Devei*, se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poțitiți a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu prot. în termenul deschis și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoștința poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

Nr. 288/922

(136) 1—3

Concurs

Pentru întregirea parohiei de cl. III-a *Hondol*, în protopopiatul *Devei*, se publică concurs cu termen de 30 de zile dela prima lui apariție în «Telegraful Român».

Emolumentele sânt cele fasonate în coala B. pentru întregirea dotațiunii dela stat.

Concurenții sânt poțitiți a-și înainta cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopopesc în termenul deschis și pe lângă observarea dispozițiilor reglementare a se prezenta în comună spre a face cunoștința poporului.

Deva, la 30 Iunie 1922.

Oficiul prot. ort. rom. în înțelegere cu comitetul parohial.

Dr. I. Dobre
protopop

Nr. 137/1922

1—2

Publicațiune

Casele Nr. 7, 9 și 11 din Str. *Altenberg*, Sibiu, cu a grădină de 7 jugăre care deasemenea fiind parțelată în curți de diferită mărime și după plăcere, mărginite cu linia C. F. R., sânt de vânzare.

Informațiuni în str. *Altenberg* Nr. 9.

De vânzare

Teritor pentru casă

în centru, 3 minute dela „*Bretter*”

Informațiuni: *Strada Berg* 5, I et., 4—7 d. m.

(134) 2—2